
Letter en Geest

"Ja, met mij". Dat zeg je als je je geliefde belt en aan de andere kant de telefoon wordt opgenomen.

Zo beginnen de Tien Woorden: Met mij, jouw God, jouw geliefde, die je heeft bevrijd uit je dwalende bestaan, uit de sleur, de verslaving.

Dat is de taal van de liefde.

Ik ben de Here uw God die u heeft uitgeleid uit Egypte, uit de slavernij, lezen wij in de bijbel.

Leuke zin, zeggen de exegeten, maar die hoort niet bij het vervolg. Deze eerste woorden vormen een opschrift, een aanhef. Kijk maar: er staan toch geboden?

Dit is een mooi voorbeeld van vooringenomenheid: je weet al wat er staat en dat lees je dan ook: ge-en verboden.

Het zijn tien wóórden, zeggen de rabbijnen. Het eerste is: "Met mij, jouw bevrijder-God, daar spreek je mee". Dat is een intiem begin en dat tekent het vervolg: daarom geen andere goden die het bestaande bevestigen: zo gaat het nu eenmaal in onze maatschappij: als je voor een dubbeltje geboren bent, word je nooit een kwartje, de economie moet groeien en mensen met macht moet je te vriend houden. Beter nog: zorg dat je zelf aan de touwtjes trekt. Die dingen worden gezegd door de minnaar.

Ontrouw aan deze bevrijder-God gaat altijd samen met vergoeding van de mens. Als er een lege troon is, gaat daar altijd iemand anders op zitten die daar niet hoort. Maar de troon van de bevrijder-God is leeg en die blijft leeg. Hij is afgedaald van zijn troon om te bevrijden wie verslaafd is. Hij is zelf slaaf geworden en zó is hij de allerhoogste onder ons.

Hij heeft ons naar zijn beeld geschapen en zo is ook onder ons de allerhoogste degene die hen dient die daarzonder niet kan leven.

De momenten van applaus in de afgelopen maanden waren niet voor de onbeschermden verzorgsters in verpleeghuizen die de hand van eenzame stervende mensen vasthielden. Zij poetsten hun kunstgebitten, verschoonden hun luiers en deden spelletjes met hen.

**Zuster Immaculata die al vier en dertig jaar
verlamde oude mensen wast, in bed verschoont,
en eten voert,
zal nooit haar naam vermeld zien.**

**Maar elke ongewassen aap die met een bord: dat hij
vóór dit, of tegen dat is, het verkeer verspert,
ziet 's avonds reeds zijn smoel op de tee vee.
Toch goed dat er een God is.**

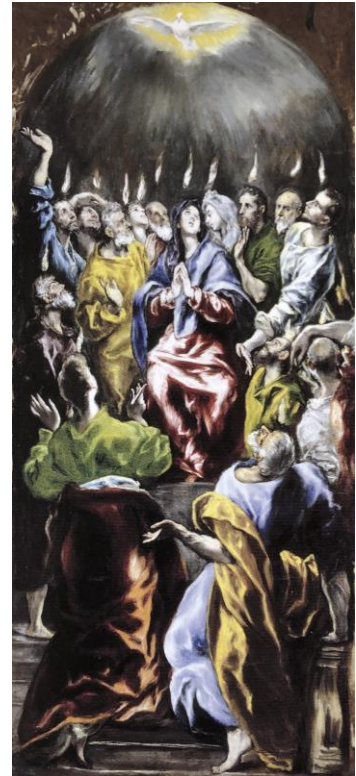
Gerard Reve

Als je het Scheppingsverhaal in Genesis 1 met aandacht en onbevangen leest, zonder te denken dat het hier gaat om de eerste bladzijde uit het geschiedenisboekje van de wereld, dan hoor je daar tien keer: "God sprak". De tien woorden uit Exodus en Genesis 1 verwijzen naar elkaar. De tien woorden uit Exodus maken - net zoals bij de scheiding tussen hemel en aarde, tussen water en het droge in Genesis 1 - ruimte waarin mensen kunnen samen leven.

Dat plaatje bij Handelingen 2 van die mensen, bij elkaar in dat huis op het Joodse feest van de Tien Woorden - Pinksteren - met die vlammetjes op hun hoofd: waar slaat dat op? Op het

verhaal in Handelingen 2 natuurlijk, waarin die mensen vlammetjes op hun hoofd krijgen. Die vlammetjes komen niet uit de frituurpan, maar uit Exodus 19 waar er vlammen zijn te zien op het hoofd (in bijbelse grondtaal; in het Nederlands: de top) van de berg waar JHWH de Tien Woorden als teken van zijn eeuwige liefdestrouw aan mensen geeft. Zo verbindt de schrijver van het boek Handelingen dit teken van trouw met het verhaal van de "uitstorting van de Geest", want letter en Geest, wet en liefde kunnen niet zonder elkaar. Zonder de letter van de wet wordt de Geest legitimatie om "in vrijheid en blijheid je eigen ding te doen" en recht te hebben op "je eigen vrije meningsuiting". Zonder de Geest doodt de letter van de wet zelfstandig denken, gezonde democratie en tenslotte ook de liefde.

De uitstorting van de Geest waarvan in Handelingen 2 wordt verhaald, roept verbazing en verwarring op bij de Judeeërs, de religieuze VIPS uit Jeruzalem, zij die de wet kennen. Hoe kunnen die ongeletterde Galileeërs uit het achterlijke noorden (lees: Friezen, Groningers en Drenten) in hun dialect spreken en weten van de goddelijke wetten? Daarvoor moet je toch hebben gestudeerd en bij de religieuze elite in het centrum van de macht horen? Voor hen is de wet een dode letter geworden, een systeem, geen bevrijdende liefde.

In de dagen van Pasen gedenken wij dat er wordt gezaaid in de aarde: graan dat bereid is te vallen en te sterven.

Vijftig dagen later, met Pinksteren, vieren wij de oogst.

Wie zaait in droefheid zal oogsten in vreugde.

Een mens gaat zijn weg en zaait onder tranen.

Zingende keert hij terug met zijn schoven.

De cyclus van Pasen naar Pinksteren ligt achter ons en blijft onze toekomst bepalen.

Rouw en verdriet in de dagen voor Pasen

daaruit opstaan op het Paasfeest.

Pinksteren: troost oogsten; that's the Spirit.

Het trio Kobus, van Erp & van Beem met liedjes van rouw, verdriet en troost vanuit de Mariatsjerke. Op Pinksteren te zien op www.pkn-mantgum.nl.

Geestrijke dagen!
Willemien Keuning.

In de maanden juli en augustus zullen er - als er geen nieuwe ontwikkelingen zijn - elke zondag gebedsdiensten en mogelijkheden tot ontmoeting zijn, in en rond de Mariatsjerke. De bekende voorschriften worden in acht genomen. Binnenkort hoort u daar meer over. Als u overweegt deel te nemen aan zondagse bijeenkomsten en als u daar vragen of aarzelingen bij hebt, zijn de voorzitter van de kerkenraad en uw predikant beschikbaar op

06 51 96 89 90 (Rinse de Groot)

06 43 63 75 75 (Willemien Keuning)